

MEZŐGAZDASÁGI NÉPOKTATÁS

A GAZDASÁGI SZAKTANITÓK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési díj: Egész évre 8— pengő.
Az előfizetési- és hirdetési díjak a Gazdasági Szaktanitók Országos Egyesülete főpénztárának Törkevére az 54.135. sz. csekkszámlán küldendők

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VITÉZ GYUTAY ISTVÁN

Megjelenik egy évben 11-szer.
Szerkesztőség: Gyöngyös. (Gazdasági Népiskola.) Kiadóhivatal: Túrkeve. Az egyesület tagjai a lapot tagdíjuk fejében kapják.

A lap kiadásáért felel: NÁRAY FERENC elnök, Lajosmizse. Kiadótulajdonos: A Gazd. Szaktanitók Orsz. Egyesülete, Lajosmizse.

Revízió.

A Kultuszminiszter Úr a tanügyi közgazgatás felsőházi tárgyalása során elhangzott felszólalásokra adott válaszában a következő kijelentést tette: „Az önálló gazdasági iskola és a gazdasági irányú ismétlő iskola fejlesztése, valamint a népiskolában és a polgári iskolában a gazdasági studiumoknak intenzívebb előadása tekintetében igen nagy lépésekkel szeretnék előrehaladni. Majd bejelentette, hogy az önálló gazdasági iskolák és ismétlő iskolák tanterve revízió alatt áll.“

Örömmel üdvözljük Kultuszminiszter Úrunk elhatározását, hiszen nincsen olyan iskola-fajta, amely jobban rászorulna az átszervezésre, mint a fenti két iskola. Talán az összes hazai iskolák közül ezek ügyével foglalkoztak eddig legkevesebbet, holott a mezőgazdasági tömegoktatás szempontjából --- mely viszont nemzeti létünk alapja --- ezen kérdés megoldása a legfontosabb és legsürgősebb feladat.

A gazdasági szaktanitóság több, mint 3 évtizede munkálkodik és küzd a gazdasági népoktatás tökéletes megoldásán. Sikerült is olyan iskola típust megteremteni, mely megfelelő átszervezéssel a gazdasági tömegképzés legkényesebb igényeit is kielégítheti. Az átszervezés ideje most elérkezett. Kérjük a Kultuszminiszter Úr ő nagyméltóságát, hogy a fenti iskolák revíziója és a tanügyi közgazgatás kérdésének megoldásánál a gazd. szaktanitóság évtizedes tapasztalatait megismerni, azokat a köz érdekében hasznosítani méltóztassék!

Kérnünk kell ezenkívül azon felsőházi és képviselőházi tagok véleményének meghallgatását is, akik iskoláink ügyével nemcsak

szerepettel, de kellő hozzáértéssel is foglalkoznak. Csak nemrég hangzott el egy felszólalás iskoláink ügyének előbbrevitele érdekében. Ezen értékes felszólalásból ki kell emelnünk a következőket: „Az önálló gazd. népiskolák különböző adminisztrációs ügyei, minőségük szerint még ma is 6--8 intézőforum kezében és két miniszterium hatáskörében vannak és lesznek. Ez főleg kisebb részben a gazdasági továbbképzőkre, de még inkább a legjobban bevált magyar iskolatípusra, az önálló gazd. iskolákra áll“. „Ezeknek már elnevezésükhöz hasonlóan több önállóságot és súlyt kellene adni, és ezért kellő, de kevesebb fórumot felölő tanügyi és szakszerű ellenőrzés alá venni, mert gyakorlati gazd. oktatásunk csak így lehet eredményes.

Az önálló gazdasági iskolák azok, amelyek a kisgazdával közvetlen érintkezésben állanak, s nemcsak gyermekeiket, hanem őket is irányítják, oktatják, és így tehát a sok helyi felügyelet helyett inkább már szakszerű ellenőrzést követelnek“.

A képzésről: „A rendes tanítóképző-intézet elvégzése három, illetőleg két főiskola végzésére jogosít: a polgári és gyógypedagógiai tanárképző főiskolára és a gazdasági szaktanítóképzőre, amely utóbbinak bár egyenrangú, a tanári főiskolai jelleg nincs megadva. Méltóztassék megengedni, hogy bár nagyrabecsülöm a tanítói elnevezést, de az egyenjogúság elve alapján a gazdasági tanári címet nagyozolás nélkül itt is jogosultnak tekintsem, mert népünk előtt ez a közismert cím már súllyal bír és abban a nép szakfoglalkozását oktatójában is értékelve látja“. „Régen megtörtént ez már a polgári iskoláknál is és a gyógypedagógiai intézeteknél, tehát ebben a vonat-

kozásban is méltányos lenne az egyforma elbírás elve. Úgy a gazdasági tanárnői, mint a gazdasági tanári hivatást egyik legfontosabbnak tartom“.

Az iskola igazgatásáról; „Az önálló gazdasági iskolák igazgatásában és azok vezetői részére a hozzájuk hasonló, illetve egyenrangú végzettségű polgári és gyógypedagógiai iskolák vezetőihez hasonló hatáskör volna biztosítandó, mely iskoláknál az igazgató elsősorban intézkedési jogkört kap. Még inkább szükségesnek vélem ezt az önálló gazdasági iskoláknál, ahol nemcsak elméleti oktatás folyik, hanem gyakorlati gazd. oktatás is. A gyakorlati gazdálkodás pedig már természeténél fogva is több szabad és azonnali intézkedést kíván, hogy gyakorlati példaadásban követendő és mintaszerű legyen.

A felszólaló a továbbiak során a gazdasági továbbképzők tanerőinek kiképzését kéri gazd. szaktanítókká, az önálló gazdasági iskolák tanerői képzésére az egyenjogúság elve és a kérdés fontossága alapján gazd. tanárképző és gazd. tanárnőképző főiskola felállítását, a gazd. tanári és tanárnői cím megadásával.

Majd a következőket mondja; „Az önálló gazdasági iskolák igazgatása egyszerűsítessék, az igazgatói hatáskör megadásával, illetve kibővítésével; mert ma ezeknek az iskoláknak a hatóságai továbbra is a következők lesznek; 1. az iskolafenntartó községeken kívül az iskola-gondnokságok vagy az iskolaszék; 2. a körzeti iskolafelügyelő; 3. a kir. tanfelügyelő; 4. a gazdasági tanulmányi felügyelő; 5. a tankerületi kir. főigazgató; 6. a várm. közigazgatási bizottság albizottsága; 7. a vallás- és közoktatásügyi miniszter; 8. a földművelésügyi miniszterium.

Úgy vélem, hogy ez az egyszerűsítés, főleg a törvény végrehajtási utasításában megoldható. Ha pedig ebben nem kap helyet, akkor ezeknek az önálló gazdasági iskoláknak jövője erősen korlátozva lesz, és ezek nem fogják azt a célt szolgálni, amely az ő részükre a jövőben ki van tűzve.“

Ezen értékes felszólalást azzal zárjuk le, hogy bízunk nagy Kultuszminiszterünk bölcs előrelátásában, megfontolt, de határozott intézkedéseiben és így iskoláink szebb jövőjében.

(v. Gy.)

LAPSZEMLE

A makói „Friss Ujság“ i. évi június hó 15-i számából vettük a következőket:

A makói gazdasági iskola évvizsgái, kiállításai és kísérleti telepei. A gazdasági iskola évvizgait e hó 11-én tartotta meg. Ez alkalommal nagyobb szabású kézimunka, háztartási és terménykiállítás mellett az iskola kertészete, mezőgazdasága és többrendbeli termelési kísérlete ismét a gazdasági iskola gyakorlati munkásságának életbevágó fontosságú eredményeiről számolt be. A vizsgákon jelen volt félezret meghaladó növendéksereg most is bizonyosságot tett arról, hogy a gazdasági iskola tényleg a gyakorlati életnek nevel.

A legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak az iskola egész működéséről a vizsgákra küldött miniszteri biztos és a vizsgák elnökei, amikor többek között a leánynövendékek magyáros kézimunkáit igen fejlett, magas iskolájú munkáknak jelezték.

Az iskolának sokoldalú eredményes munkásságából ez évben a vizsgabizottságon kívül a gazdaközönség is nagy érdeklődéssel különösen a mezőgazdasági kísérleteket szemlélte és szakszerűen tanulmányozta. A makói gazdasági egyesület elnökének vezetése alatt nagyobb kiránduló gazdacsoport komoly hozzáértéssel tekintette meg a búzával bemutatott termelési és műtrágyázási kísérleteket. Nagy érdeklődést keltettek a kísérleti telepen megismerhető egyéb termények is, az iskola gazdaságának mintavetésforgója, gyapot és főleg tizenhét fajtában beállított szójabab kísérlete stb.

Igen tanulságos az iskola búza alá beállított pétisó és szuperfoszfát műtrágyázási kísérlete 24-féle fű- és herefélékkel lefolytatott hároméves kísérlet.

Mindezen gyakorlati termelési munkák nemcsak a növendékek oktatását szolgálják, hanem a gazdaközönség tapasztalatainak gyarapítására is bő alkalmat adnak.

A „Debrecen“ c. lap i. évi június 16-iki ünnepi száma, 3 db képpel illusztrálva hozta a következő közleményt.

A magyar föld biztató jövőjéről tett

tanubizonyyságot a II. sz. Állami Gazdasági Népiskola vizsgája.

Annak idején a város a Kishegyesi úton hasított ki néhány holdat gazdasági iskolai célokra. Ma ezen a területen valóságos kis paradicsom van.

Csupa élettől duzzadó fiatal gyümölcsfa és szemetgyönyörködtető kertgazdasági élet mindenütt. Mintha nem is debreceni homokos földön járnánk, amint végig járjuk dr. Fejes Kálmán tanfelügyelővel, dr. Balogh Sándor kultúratanácsnokkal és Halász Miklós gazdasági akadémiai tanárral ezt a lelket üdítő telepet. Most épen kövér rengőjű szőlőskertben járunk, ahol az iskola növendékei kötözgetik a bogárzöld tőkét.

— Itt jó munkást, szakképzett gazdát nevelünk és ezért minden egyes növendéknek meg kell tanulnia gyakorlati úton a gazdálkodás minden ágát, — mondja Kurdy igazgató.

Fiatal gyümölcsfa-csemeték sorai között a konyhakert irányába megyünk. Virágzó paprika-tábla, fürtökkel rakott zöldbab-sorok és a konyhakert minden jellegzetes kerti növénye itt pompázik, díszeleg.

— Nagyon szép, uraim, ez nagyon szép. Ez az amit mindannyiunknak kérni, követelni kell illetékesektől, ilyen iskolákat, ilyen iskola típusokat, — nézi a szakember boldogan mosolygó szemével Halász Miklós professzor a csodát.

— Ez a látvány ismételt megerősít abban a feltevésben, hogy a jövőben egyetlen tanyai, vagy városi iskola sem állhat fenn megfelelő területű kert nélkül, — lelkesedik dr. Fejes Kálmán tanfelügyelő — nézzék meg uraim, ezt kell csinálni, mert ez a munka segíti ki nemzetünket nyomorúságos helyzetéből. A legszegényebb magyarnak is így kell megtanulni a gazdálkodás csínját, binját . . .

— Igazán szép az, amit látok, bár én először járok itt, de nagy örömemre szolgál az, amit igazgató úr munkálkodtak, — gyönyörködik dr. Balogh Sándor kultúratanácsnok,

már azért is nagy érték ez a munka, mert mi parasztunk sok tekintetben téves irányban konzervatív, így a gazdálkodásban is és ezt mondja, hogy jó volt az apámnak így, hogy úgy, akkor jó nekem is. De ha itt látják a jövő magyar élet földmívelői, gazdálkodói,

hogy mit lehet kihozni a mi értékes, áldott földünkből, akkor rájönnek, hogy ezt kell megtanulni, utánozni, hogy jobban boldogulhasson az egyed és az egyetemes nemzet . . .

Mindenki lelkesen boldog a látottak után s nem győzik magasztalni ennek az iskolának nemes egyszerűséggel működő tanári karát és azt az eredményt, amit szó nélkül, külső zaj és ünneplés nélkül végeznek itt évről-évre.

Kocsira ülünk és kimegyünk az iskola tanyájára. Húsz egynéhány hold területű, de minden van rajta, ami egy mintagazdálkodáshoz kell.

Ragyogó tiszta istállók a nagyszerű bonyhádi tehenészet részére. Éppen most fejk az intézet büszkeségét, a 32 liter tejet adó tehenet, melynek most már a harmadik ivadéka is a tejgazdaságba kerül. Halász Miklós professzor szeme egyre jobban csillog, látszik, hogy felette élvezi a rendes tanya látványát.

A tanya megtekintése után a fiúk vizsgáját, majd a leányok főzőtanfolyamának elméleti vizsgáját hallottuk, hogy a kalória és fehérje, bonyolult számítások sora és egyszerű szavakkal elmondott ebédek és vacsorák összeállítása nem is olyan ördögi mesterség, ha jól megtanulta az ember a tanárnő lelkes szeretettel előadott óráin . . .

Megnéztük a lányok kiállítását. Mindenek előtt gyönyörű az a sok-sok saját készítésű, édesen magyar ünnepi ruha. Ez a legjobb és legszebb propagandája a magyar ruhának s akármelyik középfokú leányiskola is büszkén dicsekedhetne ezzel a kiállított szép anyaggal. Azután buzsáki hímzés, sárközi hímzés, ollózott, rávarrott kézimunkák virágos mezőre emlékeztető dísz a sok-sok kézimunka. És az egyik sarokban olyan befőttek, hogy egyszerre összefut az ember szájában az édes nyál . . .

Fontos gazdasági könyvek!

A sertéspestis

és az ellene való védekezés 48 old. ára P 1·50

Állatvásárlás és állatszavatosság 80 „ „ P 2—

Megrendelésre bérmentesen küldi:

Dr. FISCHER DEZSŐ állatorvos, Sárospatak.

Nem itt kellene ezeket a holmikát kiállítani, hanem valahol a város szívében, hogy minél többen lássák, mit tud teremteni a semmiből a jószándék . . .

Tészta, tarhonya mintacsomagok s a konyhakert cseresznyéje, epre igen pompásan hat ebben a szép felvonultatásban . . .

A kiállítás megtekintése után ebédre hívtak meg bennünket. Pompás, ünnepi asztal mellett, virágos díszű terítékek mellől ettük meg a pompás ételeket. Ízléses, ízes, nagyon jó volt. A leányok jól állották ki a vizsgát.

Gazdagabbak lettünk súlyos tapasztalatokkal egyetlen egy délelőtti végzett munka után. És büszkén hirdetjük, hogy az iskolák városa valóban kincset nyert az önálló gazdasági népiskolák megteremtésével.

Főzőtanfolyam vizsga.

Június hó 2-án tartotta 5. sz. főző- és háztartási tanfolyam vizsgáját a szekszárdi önálló gazdasági iskola. Az elnöki tisztelet dr. Halmos Andor kir. tanfelügyelő töltötte be. A községi iskolaszék részéről Theiszen János polg. leányiskolai igazgató, a m. kir. mezőgazdasági szakiskolát Kovács Zoltán igazgató, a Tolnamegyei Gazd. Egyesületet Krammer János képviselte. Megjelent ezenkívül igen sok szülő és érdeklődő vendég.

A megjelenteket Pigniczky Ferenc igazgató üdvözölte és ismertette a 6 hetes mindennapos tanfolyam lefolyását. Ezután a növendékek számoltak be a tanultakról nagy eredménnyel, melynek dr. Halmos Andor adott kifejezést zárószavaiban. Majd az új gazdaságszorgok saját készítményű tésztáikkal uzsonnát szolgáltak fel, mely után a megjelentek a mintagazdaságot tanulmányozták. A sikerült

GÉHER LAJOS

gazdasági népiskolai orsz. szakfelügyelő

TÁJÉKOZTATÓ A GAZDASÁGI IRÁNYU TOVÁBBKÉPZŐ NÉPISKOLÁK SZERVEZETE-, TANERVE- ÉS ÜGYVITELÉRE

c. könyvet, mely órarend, tanmenet és üzemi mintákat is tartalmaz. 2 P-ért bérmentesen megküldi a

Nemzeti Sajtóvállalat könyvkereskedés. SZEGED, Kárász-utca 3. szám.

tanfolyamot Illy Irma gazdasági szaktanítónő vezette.

A „Körösvidék“ c. békéscsabai lap f. évi június hó 7-én megjelent számában a következőket olvastuk:

A gyakorlati életre nevelő növendékeit a békéscsabai önálló gazdasági népiskola.

A vitéz Bocskóy András vezetése alatt álló békéscsabai önálló gazdasági népiskola most tartotta évvégi vizsgálatait, melyen Schill János, a makói gazdasági iskola igazgatója, miniszteri vizsgabiztos elnökölt. Békéscsaba város részéről vitéz Jánossy Gyula polgármester, Zahorán Pál m. kir. gazd. tanácsos, városi gazdasági intéző, dr. Kornis Géza kultúratanácsos és dr. Tamássy Károly aljegyző látogatták a vizsgálatokat, melyet kívülük még Kovács Lajos elemi iskolai igazgató, mint gondnoksági tag, Veress András, a Békéscsabai Kiszgazda Egyesület alelnöke és Bagyinka György gazdatitkár is meghallgatott.

A vizsgálatok során úgy a lányok, mint a fiúk szakszerű, kiváló feleleteket adtak, ami a vendégeket újlag meggyőzte arról, hogy a békéscsabai önálló gazdasági népiskola vitéz Bocskóy András igazgató és a kiváló tanerők irányítása mellett a gyakorlati életre nevelő növendékeit s amellet még általános ismeretekkel is gazdagítja a jobbára mezőgazdasággal foglalkozó családból származó gyerekeket.

Az iskola kertje valósággal bámulatba ejtette a vizsgák látogatóit. Az iskola eredményes munkáját mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy gyönyörű melegházat és ártézi kutat az iskola támogatás nélkül, a maga erejéből építette meg, s hogy az itt termesztett virágmagokat külföldi piacon értékesíti vitéz Bocskóy András. A vizsgálatokkal összekapcsolt kiállítás még jobban meggyőzte a vendégeket arról, hogy ennek az iskolának itt Békéscsabán nagy hivatottsága van.

A magyaros hímzésű terítők, párnák, törülközők, zsebkendők, fehérneműk, kötények, ruhák a leánynövendékek; a fonott kosarak, szakajtók, a szemléltető preparátumok, a gyümölcsvédelmi rész a fiúk készségét, ügyességét dicsérik s dicsérik elsősorban és mindenkifelett az iskola igazgatóját és szaktanítókarát.

„Új-Somogy“ c. kaposvári lap
I. évi június 19-i számából tudjuk,

hogy a nagybajomi önálló gazdasági iskola jól sikerült záróvizsgálata június hó 16-án tartott meg. A vizsgán megjelent gr. Széchenyi Bertalan felsősegedi földbirtokos, a Felsőház elnöke, dr. Igmándy Aladár és Sárközy Imre nagybajomi földbirtokosok, Vass János min. biztos, továbbá az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara képviselőjében dr. Csima József titkár, Balla Sándor járási gazdasági felügyelő és nagysámú érdeklődő.

Az ünnepi záróvizsgát Fischer Lajos főjegyző nyitotta meg s megkezdődött a háromévfolyamos iskola működési eredményeinek bemutatása. A vizsga nagyszerűen sikerült és méltán megérdemelték Mezey igazgató és Kovács Mária gazdasági szaktanítónő azokat a meleg szavakat, amelyekkel a min. biztos, a község főjegyzője és a Kamara kiküldötté üdvözölték őket és megköszönték azt az eredményes munkát, amit a zsenge ifjúság mezőgazdasági oktatása és nevelése terén végeztek. A több, mint 3 óráig tartó vizsga után a III. o. ballagása következett. A maguk által készített forma-ruhás leányok kedvesen és szépen énekelték: Ballag már a vén diák tovább, tovább . . .

Az ünnepléshez méltán hozzájárult a kézimunka- és háztartási kiállítás, melynek keretében szebbnél-szebb magyaros kézimunkákat, kelengyéket, ruhákat, befőtteket stb. láttunk. Az iskola helyiségében szűkebbkörű társasbéd volt, ahol a kis leánynövények szakácstudományáért volt alkalmunk elismerésünket nyilvánítani.

Délután a nagybajomi erdőben kitűnően sikerült jünialist tartottak.

A Szeghalom községi önálló gazdasági népiskola állami ellenőrzés alatt álló és vérvizsgált, meg tuberkulinozott baromfitenyésztésből 35 darab szarvfejlődésű, február végén kelt tisztavérű fehér legőrn jérce eladó. A jércék csapófészek-ellenőrzésből kiválogatott magas tojáshozamú tyúkoktól származnak és négy hónapos korukig darabonként 150 Ft-ot és azután minden hónap elteltével 50—50 Ft-ot érnek drágábbak. Érdeklődők válaszbélyeges levélben forduljanak az iskola igazgatóságához.

EGYESÜLETI ÉLET

VÁLASZTMÁNYI ÜLÉS.

Országos Egyesületünk választmánya I. évi június hó 18-án Szolnokon, Náray Ferenc elnökle alatt ülést tartott, melyen a következők jelentek meg: Schill János, Pataky Sándor, Brózik Dezső, Kraftsik Gábor, Kurdy Sándor, Obingerné Czirmes Irén, vitéz Bocskóy András, vitéz Gyutay István, Vranay Kálmán, Szép László és Matós István.

Elnök a választmányi tagok üdvözlése után az alábbiakban tájékoztatta a választmányt a márciusi ülés óta történt egyesületi életről.

A közoktatásügyi igazgatás szerkezetében az önálló gazdasági népiskolák, a kisdudorvók, a népiskola és általános irányú iparostanonciskolával együtt megmaradt továbbra is az általános népoktatás keretében. Kívánatos volna, hogy a végrehajtási utasítás kiadása előtt küldöttség keresné fel a Miniszter Urat és kérné, hogy a sok helyi felügyelet helyett a szakfelügyelet kiépítésével iskoláink is a szakirányú iskolákkal egyenlő elbánásban részesüljenek.

A választmány a részletkérdések kidolgozására három tagú bizottságot küldött ki, egyben a kihallgatás szorgalmazását határozta el.

S Bálint György felsőházi tagnak, — aki felsőházi felszólalásában az önálló gazdasági népiskoláknak a földműves népnek életpályájukra való előkészítésénél kifejtett munkásságukra alapos felkészültséggel mutatott rá, — az Egyesület nevében jegyzőkönyvi köszönetét juttatja kifejezésre.

Felterjesztésben kérjük a VKM-től, hogy a jövő évi költségvetésben felvett egymillió tatarozási és építési hitelből, azon iskolák is részesülhessenek, ahol tantermek nincsenek, vagy egyéb épületekben hiányt szenvednek.

Választmány kívánatosnak tartaná, hogy amint a múltban is volt, nyomtatványaink előállítását egyesületi feladat lenne s a haszon a gazdasági szaktanító gyermekek neveltetési alapja létesítésére fordítottassék. Utasítja elnökséget, hogy a gyakorlati kivitel illetőleg lépjen érintkezésbe a gazdasági népiskolák országos szakfelügyelőjével.

Egyesületünk a f. évben is a gazdasági szaktanítók közép- és főiskolás gyermekei részére 4 darab egyenként 50 pengős tanulmányi jutalomdíjra pályázatot hirdet. Kérvények Elnökség címére, Lajosmizse szept. 1-ig benyújtandók.

Pénztáros jelentésével kapcsolatban válaszmány a túrkevei gazdasági iskola tanszemélyzetének a Rádly-üdülőkészítésért köszönetét fejezte ki.

Az egyesületi pénztár vizsgálatával Pataky Sándor elnökle alatt Molnár Sándor és Buday Gusztáv kartársakat bízta meg.

Kurdy Sándor indítványozta, hogy Egyesületünk a II. osztályu tankönyvek sürgős kiadását szorgalmazza.

Vitéz Bocskóy András pedig, hogy a jövőben az iskolák ismertetései, azok egybegyűjtetése végett — lapunk 16 oldalnyi terjedelméből külön 4 oldalon közöltesse le.

A válaszmány az indítványokat elfogadja és a gyűlés befejezést nyert.

Matós.

Gyümölcsaszalás.

Írta: **Matós I.**

A nyers gyümölcs rövidebb-hosszabb idő múlva romlásnak indul. Hogy ez ne következék, különböző terméké feldolgozzuk, vagy megszaljuk. Az aszalás ősrégi és igen egyszerű eljárás, mely révén a gyümölcsöket anélkül, hogy bármiféle konzerváló anyagot is alkalmaznánk, évekig eltarthatóvá tehetjük. Aszalással a nyers gyümölcsből a fölösleges vizet elpárologtatjuk, hogy az sem penészedésnek, sem erjedésnek nem indulhat, tehát, azok az apró élőlények, amelyek a romlást előidézhették, a vízhiány miatt életműködést nem tudnak kifejteni.

Az aszalásra maga a természet tanította meg az embert, mert száraz forró nyarakon a fennmaradt cseresznye, meggy, annyira megszalódott, hogy — miután a szél levette — csak össze kellett szedni. Tehát az aszalás legegyszerűbb módon napon történik. Napon főképp cseresznyét, meggyet és almát, ritkábban körtét és szilvát szoktak aszalni. A cseresznyét, meggyet és szilvát egészben, esetleg kimagolva, míg az almát, körtét meghámozva és szeletelve egysoros rétegben szárítócserényekre helyezük. Az aszalványokat légy

és darázs köpésétől az aszalócserény fölött kifeszített finom szitaszövet vagy tüllhálóval védhetjük meg. A napon való aszalásnak nagy hátránya, hogy sokáig tart, mincké következtében az aszalvány színét, illatát és ízét veszíti el. Nem mindenkor áll rendelkezésünkre az aszaláshoz száraz, meleg idő. Napon való aszalásnál nem is nyerünk tiszta fehér, elsőrendű, eladásra is megfelelő aszalványt.

Aszalási célra nagyon jól felhasználhatjuk a sütőkemence sütés utáni melegét is. Gazdasszonyaink már régóta csinálják ezt. Tepsibe egyrétegbe elterítve az aszalandó gyümölcsöt behelyezzük a kemencébe és lédús voltától függően hosszabb-rövidebb időközönként megvizsgáljuk, nehogy esetleg odaégjen.

Nagyon jól kihasználhatjuk a kemence melegét, ha lakatossal egyszerű 3–4 polcos vasalványt készíttetünk, melyekre léckeretből házilag készült cserényeket helyezünk — alját drót vagy szitaszövettel vonjuk be — s így egyszerre nagyobb mennyiséget jobban tudunk megszalni. Különösen izletes aszalványt készíthetünk ezen eljárással, ha száraz időben a meggyet, cseresznyét, a fán hagyjuk érés után, míg a héja kissé meg nem ráncosodik. Az aszalványt a kemencéből többször kivesszük, a cserényen megrázogatjuk, hogy megforduljon — miközben kihül — azután ismét visszatesszük. Azáltal, hogy többször hirtelen lehül, majd ismét felmelegszik, szebb, fénylőbb, húsosabb aszalványt nyerünk. Csontkeményre ne aszaljuk, mert azt élvezni nem lehet s így értéktelen. A kemencéből való kiszedés után az aszalványt néhány óráig a levegőn hagyjuk, vékonyan elterítve. Az aszalványt értékesítésig száraz, hűvös, szellős helyen raktározzuk el zsákokban, kosarakban vagy ládáknban.

A tűzhely sütőjének melegét épen úgy felhasználhatjuk a házi aszalás céljára, mint a kemencét. Természetesen még jobban kell ügyelnünk arra, hogy aszalványunk oda ne égjen. Aszalásra legjobban beváltak a kisebb u. n. háztartási- vagy tűzhelyaszalók és a nagyobb teljesítményű aszalógépek, melyekben az aszalási hőmérséklet könnyen szabályozható, miáltal tökéletesebb aszalványt nyerünk.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A G.Sz.O.E. pályázatot hirdet a Rádly-üdülőkészítés jövedelméből fedezendő három db, egyenként 50 P összegű, egyszeri jutalomra olyan szaktanító-gyermek részére, aki az 1934–35. tanévben, közép- v. főiskolai tanulmányai során figyelemre méltó eredményt ért el. A bizonyítvánnyal felszerelt kérelmet f. évi szept. hó 1-ig lehet az elnökségnél benyújtani.

Náray Ferenc elnök.

ISKOLÁINK ISMERTETÉSE.

6. CSANÁDPALOTA.

A Szeged-mezőhegyesi vasutvonal mellett fekvő Csanádpalota község jórészt földmivelő lakosainak száma 8000. Nagy kiterjedésű határában sok kender, cukorrépát és hagymát termesztnek, a közeli uradalomak, valamint gyárakkal pedig szoros kapcsolatot tartanak fenn.

A mezőgazdasági kultúra fejlesztése érdekében a községi népiskolák államosítása során, vagyis 1902. évben szervezték meg az önálló gazdasági népiskolát, melynek céljaira a község egyelőre 10 kat. hold belterületi földet adott. Az oktatás átmenetileg az állami

lajdonosa a vallás- és közoktatásügyi kincstár.

Ezek szerint a csanádpalotai iskola a vasúti állomáshoz közel, a főutcán, szántóföldi gyakorlóterülete pedig a vasúti síneken túl, így tehát két közeli tagozatban fekszik.

A megszervezett iskola működésének első éveit a sorozatos küzdelmek egész láncolata kísérte. Érdekes, hogy 1914. évben építkezési tervei jóváhagyást nyertek és felállítása, valamint berendezésére 46870 K. államsegély folyósítva lett. A világháború azonban a megvalósításnak útját állta, a tervek félretétettek, az államsegély visszautaltatott, az iskola igazgatója pedig a harctérre vonult.

Az iskola főépülete.

népiskola tantermében folyt. Később a község újabb 10 kat. holddal egészítette ki a gyakorlóterületet, melyet azonban az előzővel együtt teljes egészében a háború alatti és után házhelyeknek osztottak ki és az iskola részére pedig közeli, de a vasúti állomáson túl fekvő, gyengébb minőségű földekből adtak ki területet. Ennek telekkönyvi rendezése folyamatban van, de még befejezést nem nyert.

Az új területen való építkezés a vasúti átjáró, csatorna és egyéb helyi körülmények miatt alkalmasnak nem ítélték. Ezért az állam a vasutól vezető utcáson 9000 koronáért 2 kat. hold és 245 □-öt földet vásárolt és juttatott az iskolának, hogy e területen az építkezéseket elvégezhesék és a belsőséghez tartozó kisebb üzemeket beállítsák. E terület telekkönyvi tu-

A háború utáni oláh megszállás, majd kommün, a bekövetkezett házhelyosztás és hasonló akadályok az új igazgató lelkes munkásságát sokban hátráltatták ugyan, de szívós akarateréjét meg nem törték, sőt acélozták is annyira, hogy önerejéből, a gyakorlóterület jövedelmére támaszkodva, megkezdte az iskola gazdasági épületeinek építését és a terület felszerelését is. 1923. évben 100 q buza értékben téglát, vályogot, 1924-ben már 200 q buzáért fa-, cserép-, és deszkaanyagot vásárolt, 1925-ben újabb 100 q buzáért pedig felépítette a cselédlakást, istállót, majd megkezdte a gazdaság élő- és holtleltári felszerelését.

A község szegénységére való hivatkozással csak nézte a küzdelmet, de segítő kezet nem nyújtott. Az állam is csak 1929-ben jutott abba a helyzetbe, hogy

az iskola tanügyi épületeinek elkészítésére államsegélyt nyújthatott s ezzel megvalósíthatta a régi álmokat és reményeket. Az új épületet 1930. év szeptemberében vették át, mikor is véglegesen elbucsztak az elemi népiskola tantermeitől.

A csanádpalotai önálló gazd. népiskolai rövid története is egy jellegzetes mozaik darab, mely agrár államunk mezőgazdasági népoktatásának felépítését jelöli és igazgatóinak küzdelmes pályáját tárja fel.

A modern tanügyi főépületben két tan- és egy munkaterem, háztartási konyha, kamra, iroda, kényelmes igazgatói természetbeni lakás van villany és vízvezetékekkel felszerelve, tágas folyosó és belépővel ösz-

emelkedik. A f. tanévre 296 tanuló iratkozott be. Hivatalból itt egyetlen tanulót sem kell beírni. A beiskolázás tehát igen jó, a tanulók feljárása, mondhatni kifogástalan, igazolatlan mulasztó alig van, sőt évenként 10—15 oly tanuló is akad, kik már a tanköteles kort túlhaladták. Felmentés és eltávozás csak szórványos, a beirtak alig 10⁰/o-ra, a tanulók hat kivételével mindannyian róm. katolikusok. Oktatásuk 3 fiú és 3 leányosztályban történik, csoportonként télen heti 10, a nyári félévben heti 5 órában. Egy-egy tanerő heti tanítása 27 óra, tanfolyam, ügyeletes és egyéb elfoglaltsággal hivatalos teendője heti 65 órában lett megállapítva. A tanításon kívül télen át 2—3 hónapon keresztül délutánonként szabás-varrás, kézimunka és szövést

Az egyik leányosztály

szekötve. Az épület előtt levő csinos kert, vasrácsos kerítés, a járda szélén álló sugár jegenyefasor nemcsak kellemes és vonzó külsőt adnak az iskolának, de a környezetből is méltóan kiemelik. A tantermi butorzat és felszerelés igen megfelelő, a tanszerek és gyűjteménytári anyagok fokozatos beszerzése pedig kiváló gondja az iskola jelenlegi tantestületének.

A tanügyi főépület és melléképületek külön, parkirozott udvarban nyertek elhelyezést, a gazdasági épületek kerítéssel elválasztva, de járdával vannak összekötve az előbbiekkel. Az épületek szabványosak, feltűnő a 28 méter hosszú cselédlakás és istálló, a nagy állatkifutó, valamint a letéglázott udvarrész, hol a gépek beállítása és kezelése történik. Az épületek száma 7 darab. Kiváncsolom még egyes melléképületek és fedett takarmányszín készítése, hogy az építkezés czekekkel teljesebb legyen.

Az iskola két tanerős. Tanulóinak száma erősen

is tanítanak. Háztartási tanfolyamuk rendszeren május és június hónapokban van.

A tantestület társadalmi és egyéb közéleti működése kiterjedt, amit igazolhat, hogy pl. f. évben 1500 drb gyümölcsfát és 700 drb mézelő fát ültettek ki a község utcáira, ezzel a vasúttól a központig 1 km hosszúságban jegenye fasorral és élőszóval látták el a fejlődő község forgalmas utvonalát.

A két tagozatban levő gyakorlóterület felosztása a következő:

Belsőségek	. . .	1 kat. hold	400	□-öl
Kertészet	. . .	— „	1440	□-öl
Szántóföld.	. . .	22 „	772	□-öl
Rét	. . .	— „	629	□-öl

Osszesen: 25 kat. hold 41 □-öl.

Az iskola bérlettel nem foglalkozik. Gazdaságát kiegészíti az osztatlan hőzlegelőből vásárolt 2 kat. holdas legelőiletek, mely állattenyésztésének szolgál segítségére.

A gyakorlóterület fekete, kötött agyag, tehát szivós, nehéz munkálatu föld. Altalajában több helyen vizet át nem eresztő szikfoltok vannak, melyek szórványosan a felszínre is emelkednek s ezért a területnek különösen esős tavasszal, vizes jelleget adnak. Ézelett évszázadokon át illelményföld volt, meglehetősen kiélt talaj, az iskola pedig annak idején igen elhanyagolt állapotban vette át művelésre. A gondos meszezés, a jó talajmunka, különösen pedig a bőséges trágyázások a földek minőségén máris igen sokat javítottak és termőkészségüket fokozták.

Ennek igazolására szolgálhat az alábbi 5 éves átlagokat feltüntető terméseredmény is:

Munkába-állítás előtt.

Év	Buza	Árpa	Zab	Tengeri Répa	kgr. kint.
1919-ig	645	534	722	600	3500
1924-ig	876	724	810	1500	9600
1929-ig	1120	1294	1060	1860	120000
1934-ig	1275	1360	1234	2300	196000

A gazdaság 4, egyenkint 5 kat. holdas táblára osztott, vetésforgója tehát négyes, forgónkivül lucerna 2 kat. hold és 772 □-ölon van. A gazdaság körül-fásítása folyik, de sikerét a rosszindulat sokban akadályozza. Jellegzetessége, hogy a takarmányt és a kapásokat is trágyázzák és alkalomszerűen vereshagymát nagyobb mennyiségben termelnek.

Az iskola 1440 □-öles 150 cm. magas horngonyozott drótkerítéssel bekerített területén a konyhakert, faiskola, szőlő és gyümölcsös van berendezve és a növendékek sikeresebb oktatására beállítva.

A konyhakert 200 □-öles, melynek kivánalma még egy jó és bővizű kútnak a felállítása.

A 360 □-öles faiskola csak tanügyi célt szolgál, mert a községnek külön, nagy faiskolája is van a szükséglet előállítására. Faiskolájukban jelenleg 166 drb oltvány, 481 drb gazd. fa, 1000 csemete a készlet.

Az ugyanitt létesült csümölcsös anyafáinak száma 96 drb. Ez a csümölcsös nemcsak a tanulók, de a jelentkező felnőttek okulását is szolgálja, amennyiben metszési, faápolási és védekezési eljárásokat állandóan mutatnak be. Az iskola tevékenysége folytán különben a községbeli gyümölcsstermesztés nagyobb lendületet nyert.

A 126 többől álló szőlőtelep is csak a tanulmányi cél érdekében állított be, általában a kerti üzemek itt, a kimondottan szántóföldi műveléssel rendelkező községben, a viszonyok helyes megítélésével, csak kisebb méretűek.

Az iskola igás állatállománya 2 drb négyéves mezőhegyesi törzskönyvezett nőnius anyakanca, melyek révén az iskola sikeres csikóneveléssel is foglalkozik. A lovak a teljesítendő összes munkák és fuvarozások végzésére megfelelő beosztással elégségesek.

A haszonállat állomány 4 drb hazai pirostarka szarvasmarha, melyeknek tejelési átlaga még fejlesztésre szorul, mert évi átlagban csak 1671 liter tejet adtak. A tej értékesítése nehéz, literenkint 8—10 fillér.

Sertésekből mangalicát tenyésztene, mivel itteni körülmények között ez a legjövedelmezőbb. Jelenlegi

állomány 3 koca és 8 drb süldő. A szaporulat egy részét a selejtezésre kerülő kocákat felhizlalják.

A gyakorlati tanítás céljait szolgálja a baromfitenyésztés is, melynek anyaga vörös tyúk és pekingi-magyar keresztezésű kacsá. Jelenlegi állomány 70 drb. A tyúkok tojáshozama fokozást kíván.

Az iskola az utóbbi évek kiállításain 7 különféle díjat és kitüntetést nyert baromfiáiért, főbbek között Győr város fiszteletdíját és állami oklevelet. Komolyan foglalkoznak egyéb viziszárnnyasok és a méhtenyésztés beállításával is.

Az iskola tanügyi vagyona jelenleg 73,723'66 P. A gazdaság élő- és holtleltári felszerelése pedig 12227 P értékű. Érdekes megemlíteni, hogy az iskola összes tanügyi értéke 1924. évben még csak 113 P, 1929-ben is csak 1248 P, avagy gazdasági leltára 1924. évben 900 P, 1929. évben 1918 P volt. Jellegzetessége az iskolának, hogy megszervezése után csak 28 évre jutott saját tanügyi épületekhez és végleges gyakorlóterülethez, így működésében eltöltött nagy idejét a meddő küzdelem foglalta le. Ez iskolánál működtek a multban Máthé Pál, Derzsi Kálmán, Kádár Kálmán, majd rövidebb-hosszabb szolgálattal Schvarc Judit, Metzger Boriska, Földes Irén, Bárdos Etelka, Zilahi Erzsébet és Helyes Erzsébet gazd. szaktanítónők. Brenner József igazgató 1919-től, neje Brennerné Ciebe Ilona 1929. április 15-től működnek az iskolánál és végzik nemes ügybuzgalommal hivatásukat.

KÖNYVISMERTETÉS

Nem régen jelent meg Dr. Becker Vendel tb. pp. kamarás, főig. címmel felr. tanítóképző intézeti igazgató tollából: „Az alsófokú gazd. szakoktatás problémája és a Szegeden felállítandó Gazdasági Szaktanítóképző főiskola“ címmel a gazdasági tömegoktatás nagyon fontos kérdésének megoldása érdekében megírt igen értékes, 34 oldalra terjedő műve. Az illusztris szerző, ki az utóbbi időben igen sokat foglalkozott a mezőgazdasági tömegoktatás problémájával, igen nagy körültekintéssel, alapos munkával boncolgatja ezen fontos és sürgősen megoldandó kérdés minden részletét. Minden vonatkozásban a gyakorlati élet kívánalmainak megfelelően építi fel a megoldási módozatokat és még arra is figyel, hogy tervnek megvalósításában az anyagiak hiánya se lehessen akadály.

A kiskisgazdaképzés megszervezésénél a legsürgősebb teendőt a gazdasági tanerők képzésében látja. Ezen célra főiskola felállítását javasolta Szegeden, melynek működésétől a következő eredményeket várja:

1. Egységesen és alaposan képzett gazdasági tanerőket kapnánk, kik az egész országban ellátnák az alsófokú szakoktatást, melyhez az önálló gazdasági iskolákat és a téli gazd. iskolákat számítja.

2. Gazd. tanerőket nyernénk a polgári iskolák számára a gazdasági, ipari, közigazdasági és esetleg a jogi tárgyak tanítására.

3. Szilárd alapot nyújtana a középfokú és a felsőfokú gazdasági oktatáshoz. Esetleg tanerőket szolgáltatna a szőlészeti- és borászati-, pincemesteri-, baromfitenyésztő-, erdő-őri iskolák részére.

4. A gazdasági tanerők hivatása lenne a tanyák világában a gazdákat gazdakörökbe, egyesületekbe tömöríteni. Ők lehetnének a gazdatitkárok.

5. Közigazdasági jelentősége a munkás-, kis- és törpebirtokos osztály szakszerű kiképzésében, a háziipar révén az ipar fejlesztésében van.

6. Vallásbölcseleti, lélektani és ethnográfiai téren is eredményes működést vár a fenti főiskola felállításától.

A kiváló író munkájának, ha minden részletében nem valósítható is ugyanúgy meg, de kiindulási pontul mindenestre szolgálhat. Igen jó támpont és vezérfonal a teljes munka, mely viszont igen sok részletkérdést is megvilágít teljes alapossággal.

Ilyen ügybuzgalommal, alapossággal és kitartással még kevesen foglalkoztak hazánkban a kiskisgazdaképzés problémájával, kívánatos volna, ha a neves szerző jeles munkáját teljes siker koronázná.

Búvár címmel a Franklin Társulat kiadásában és Lambrecht Kálmán szerkesztésében új tudományos folyóirat indult meg, mely évenként 1000 oldalon és ugyanennyi képpel mutatja be a kutatások és buvárkodások csodás eredményeit. Előfizetési ára egy évre: 9'60 P.

A már megjelent számok gazdag tartalma méltó feltűnést keltett, mert az állattan, állattenyésztés, erdő- és mezőgazdálkodás, a

növénytan és növénytermelés stb. körökből vett szakcikkek a haladó és modern kor legújabb megállapításait tárgyalják.

A Buvár folyóiratra való előfizetést VKM. úr 45,762 1935. V. 2. sz. rendeletével az önálló gazd. népiskolák szakkönyvtára számára ajánlja, ami a folyóirat értékét, sokoldalu használatát és beszerzését legjobban bizonyítja.

Részünkről is melegen ajánljuk a lap előfizetését, melyből mutatványszámot készséggel küld a kiadó.

Egy tanító-költő leveléből.

Patkó Olivér okányi (Bihar m.) író és költőtanító leveléből közöljük az alábbi értékes sorokat. Harmadízben ért az irodalom terén kitüntetés. A magyar rög szeretete a tanítók lelkén keresztül, a magyar tanító tollára is adja mindazon nemzeti kincseinket, gyöngyszemeket, amelyek a hazaszeretet, a magyar irodalom kincsházában s a magyar fajszeretet meleg otthonában, s a magyar mécsék világításában, örök szikraként minden tanító lelkében él, s a haza oltárára téve, hazánk javára, nemzetünk erősítésére szolgálnak. Példát, követésre utánczást, bátorságot, önbizalmat óhajtok adni a magyar kartársaimnak, mert tudom, érzem, a mai tanítói kar lelki nívója emelkedettebb s a magyar tanító tolla ma már értékes úgy a Tanítószög Egyetemére, mint a a vérző hazára nézve is. Nem kérkedés, nem dicsvágy, nem feltűnési vágy vezet, hiszen hallgathatnék és részemre az ügy befejezett, hanem ellenkezőleg, nem hallgatom el, hanem hintem a magyar mustár magot, hogy lépjenek a porondra, ne kevesen legyünk, hanem tömörüljünk. A tanító tolla teremtsen, alkosson, tanító lelki nívót, tanítói egyetemesség nívóját emelje.

Számítva az emberi gyarlóságra s hiúság-érzetére, kövessenek számosan, dolgozzanak a magyar tanítói tollak. Rójják a sorokat s a magyar rög vonzó ereje és termelő értéke, gazdag kincsházának minden porszeme, termeljen a tanítói lelkekben, szivekben, agyokban oly magyar igazgyöngyöket, amelyek összegyűjtve, a magyar nemzet kincse, ékesége legyen! És miért éppen a tanító maradna

ki ebből a nemzeti kincs termeléséből?! A tanítószögnek ebben is elől kell járni!

A tanító a mai beilleszkedésben nem a régi robotos iskolamester, a földig alázkodó szolgálélek, a félszeg szerénység, az alárendeltség mintaképe, a maradás jellegetes alakja; sőt, ellenkezőleg!

A mai tanítószögben az új típust látom, a mai kor tanítóját, a magyar rög áldott termékét, a hivatásában nagy vonalú embert, aki felül tud emelkedni minden kicsinyességen s az egyéni érdekek mellőzésével, a közért, a most nagyon vérző magyar rögért tud és akar dolgozni s az integer Magyarország előtt már nem elcsépelet üres frázis, hanem megépülő oszlopos kőszikla, amelyet a magyar tanítószög teremtett meg s bevehetetlen lesz, mert beleadta a lelkét, szívét, akaratát, egész lényét, minden szívdobbanását, minden gondolatát.

Igen, a magyar tanítói toll diadalát várom, egy pillanatra sem merek kételkedni, hogy a magyar tanítói toll nem fogja megállni a helyét. Sőt, az első helyre fog kerülni.

Harmadízben ért kitüntetés a magyar irodalom terén. Elsőízben 1934. XII. 9. Bp. az Orsz. Írók, Zeneszerz. és Művészek orsz. Szöv. nek pályázatán, a Zeneművészeti Főisk. nagytermében a nagy közönség előtt, iredenta színdarabjaimért Ezüst oklevelet nyertem.

Másodízben 1934. XII. 30. A Kormányzó úr Öfóméltóságának 15. éves bevonulásának emlékére kiadott díszalbumban (Hortobágy lap Cegléd) iredenta költeményeim kaptak helyet.

Harmadízben országos dalszöveg-pályázaton, iredenta és népdalszövegeimmel, dicsérő oklevelet nyertem.

Íredenta színdarabjaim kiadást értek s járják az országot.

Jöjjenek utánam tanító testvéreim. Nem fogják megbánni. Új, szép, nemes, gazdag, tiszta utakat fognak találni, amelyeken a haladás menni fog. Erős a hitem, hogy a magyar rög ebben is dúsan fogja ontani termését, az író- és költő tanítói tollat!

**Nyaráljunk Hajdúszoboszlón a G. Sz. O. E.
Rádli-üdülőházában
Egészséges, kényelmes, olcsó!**

HÍREK

Előléptetések. A Kormányzó Úr ő főméltósága a világháborúban az átlagon felül teljesített szolgálataik elismeréséül *vitéz Gyutay István, vitéz Mártha Gábor és vitéz Pajor Gyula* emléklapos főhadnagyokat századosokká; *vitéz Bocskói András és Zentay Rezső* emléklapos hadnagyokat pedig főhadnagyokká léptette elő.

Névmagyarosítás. *Wagner Antal, Dégay Emma* kartársnőnk férje, nevét *Mesterházyra* magyarosította.

Miniszteri elismerés. Az idej országos mezőgazdasági kiállításon való sikeres szereplésért és a bemutatott kiváló anyagért VKM. úr egyes önálló gazd. népiskoláknak elismerését fejezte ki, s felhatalmazta az orsz. szakfelügyelőt ezen magas elismerésnek közlésére. Örömmel fogadjuk Miniszter Úr kitüntető figyelmét, mely további buzdításul szolgál iskoláink közérdekű szerepléséhez.

Nyugdíjjárulékok fizetésének kötelezettsége azon tanerőknél, kik 35 éves szolgálatukat betöltötték, már megszűnt. Miután sok tanerőnek harctéri szolgálata van és ezek az évek a rendes nyugdíj évekre is beszámítást nyernek, többen kerülnek abba a helyzetbe, hogy az így számított 35 éves szolgálat után nyugdíjjárulékot többet nem fizetnek, sőt ha túlfizetést eszközöltek, ezt részükre visszatérítik. Ajánljuk ezt a rendelkezést az érdekelt kartársak figyelmébe.

A továbbképző iskolák gyakorlóterülete. Ismeretes, hogy Földmívelésügyi Miniszter úr a községi faiskolák nagyrésznél a gyümölcsészeti üzemet beszüntette. Ennek alapján igen sok községben nemcsak a fákat irtották ki a területről, de a földet is bérbe adták, vagy a jegyzőnek illetményül juttatták. A félreértett rendelkezés miatt a tankötelesek gyakorlati oktatása érzékeny károsodást szenvedett, sőt több helyen teljesen meg is szűnt. Belügy Miniszter úr ezért 139,018/1934. VI. sz. körrendeletével utasította az összes vármegye alispánjait, hogy mindazon községekben, hol a faiskola gyümölcsészeti üzemet megszüntették, a területet a gazd. irányú továbbképző népiskola részére biztosítsák és a gyakorlati

oktatás céljaira állítsák. Ezen rendelkezésre különösen az iskolalátogatók figyelmét hívjuk fel, mert megkövetelése lehetővé teszi a gyakorlóterületek kezelésében felmerült téves értelmezések kikerülését.

Egy kis statisztika. 1933/34. tanévben hazánkban 1070 gazd. irányú továbbképző népiskola működött, az 1934/35. tanévben számuk 1158-ra emelkedett. Gyarapodás 88 iskola, azaz 8·1 %. A működő 1158 továbbképző népiskolába 69.362 fiú, 70.880 leány, összesen 140.242 tanuló iratkozott be. A múlt tanévi 121.008 tanulólétszámmal szemben a gyarapodás 9379 fiú, 9855 leány összesen 19.234 növendék, ami 15·8 %-os emelkedésnek felel meg. Gondolkozhatunk, mily fontos nevelői és oktatói munkát végezhetnek e nagyszámú iskolák a hatalmas tanulóeregüknél. Érdekes, hogy a múlt tanévben egy iskolára csak 113, a f. tanévben már 121 növendék esett átlagban.

Érdekes számok. Az idej állami költségvetésbe már felvételre az új tankerületi főigazgatóságok felállításának és szervezésének költsége. Az adatokból közölhetjük az alábbiakat: A már f. évben megszervezendő 8 tankerületi főigazgatón kívül a fogalmazási szakba három tanügyi főtanácsos, 23 tanügyi tanácsos, 28 tanügyi titkár, 27 tanügyi segédtitkár, 28 tanügyi fogalmazó, 28 tanügyi segéd-fogalmazó és 8 gyakornok lesz. Beosztottak: 4 igazgató, 5 igazgatótanár, 15 tanár és 41 tanító. A főigazgatóságok rendes létszáma ezek szerint 210 lesz. Az irodai szakon írnok és gyakornok 4, a kezelési szakon irodatiszt, kezelő és díjnok 37, altiszt és szolga 9 nyer beosztást. Az összes tankerületi főigazgatóságokhoz tehát 260, jórészt eddig is ezeknél működő közszolgálati alkalmazott nyer beosztást, illetve áthelyezést.

Iskolák! Hivatalok! Vállalatok!

Egy leírásról több ezer példány sokszorosítható az

Express gyorsokszorosító

készülékkel, pár fillér költséggel!

Három nagyságban készül és az ára;

levelezőlap nagyságban 28—P

1/4 íves nagyságban 48—P

1/2 íves nagyságban 65—P

teljes felszereléssel. Felvilágosítás:

JEREMIAS JENŐ, Bpest, Podmaniczky-u. 61.

Főpénztáros közleménye.

Az egyesületi rendes tagok tartozási kimutatása 1935. június 16-ai zárlattal, beleszámítva az 1935/6. évi á 12. — Pénzügyi díjat, valamint az időközben történt befizetéseket és jóváírásokat. A zárjelben levő első szám az ezelőtti, a második pedig a jelenlegi tartozást jelenti. Ez a kimutatás egyúttal számlakivonatnak tekintendő.

Alexy Pál (176:33)	187:33	Korompayné-N. I. (3:—)	15:—	Szalay Rózsa (37:69)	49:69
Andor Ferenc	12:—	Krafcsik Gábor (21:46)	33:46	Szijjné-Neubauer M. (29:50)	41:50
Antalóczi Etelka	12:—	Kristófné-P. M. (19:30)	31:30	Szilágyiné-H. E. (42:10)	49:10
Bálatoni Béla (15:20)	27:20	Kiss Anna	12:—	Szurmó Gizella	12:—
Bathor Margit (6:—)	18:—	Kamenszky Béla	12:—	Szemerédy János	12:—
Bedross Ilona (5:—)	17:—	Kóczyánné-Bachó A	11:—	Szabó Sándor	12:—
Belle Lajos (12:45)	24:45	Károlyi László	12:—	Szentirmay Kálmán	12:—
Belle Lajosné (58:19)	70:19	Kurdy Sándor	9:—	Szép László	12:—
dr. Bencsikné-Cs. M. (3:—)	15:—	László Béla (113:96)	125:96	Ticska Izabella (78:43)	85:43
Benke Ferenc (25:—)	37:—	Lchóczky Magdolna (2:—)	12:—	Timár István (25:—)	19:—
Beenády Margit (43:10)	55:10	Lévay Ilona (57:80)	69:80	dr. Topáné-K. T. (32:98)	41:98
Biró Antal (35:05)	47:05	Lávay Irén (11:90)	22:90	Tuboly Jenő (77:34)	89:34
Bors Ignác (119:76)	131:76	Mayherr Mária (12:30)	21:—	Torontáli János (18:—)	30:—
Buday Gusztáv (13:30)	24:30	v. Mártha Gábor (1:75)	13:75	Váradyné-Gaal T. (19:30)	30:30
Böloninéz-Kaszap P.	12:—	v. Mártáné-P. I. (4:40)	16:40	Várady Katalin (5:—)	16:—
Balogh Mária	12:—	Márton Lajos (22:60)	34:60	Vásárhelyi Sándor (68:60)	80:60
Brenner József	12:—	Molnár Sándor (15:41)	27:41	Várnay Ilona	12:—
Brennérné-Gebe I.	12:—	Mezei Imre	12:—	Vrannayné-Pozsár J.	12:—
Brózik Dezső	12:—	Mihalik József	12:—	Vrannay Kálmán	12:—
v. Bocskóy András	12:—	Medveczkyné-Szabó I.	11:—	Vass János	12:—
Boros Mihály	12:—	Matós István	12:—	Vargha Edith	12:10
Coriáryné-O. A. (26:18)	38:18	Náray Ferenc	12:—	Vigh Franciska	12:—
v. Csapóné-W. P. (17:40)	29:40	Nagy Sándor	12:—	Wagnerné-Dégay E.	11:—
dr. Csicsákné-Sz. (54:34)	65:34	Nagy Bella (179:16)	181:16	Westsik Károly (18:90)	7:90
Csongor Teréz (40:—)	32:—	Nagy Károly (42:95)	54:95	dr. Winterné-V. M. (46:60)	58:60
Czakó József	12:—	Nagyné-Pausch E. (46:06)	48:06	v. Zentay Rezső (18:18)	30:18
Deák Katalin (43:95)	55:96	Nárayné-H. E. (16:62)	28:62	Petrovskyné-Nagy I.	12:—
Domján Etel (12:—)	24:—	Németh Béla (31:70)	43:70		
Döme Sándor	12:—	Novák György (136:40)	148:40		
O' Egán Aloizia (43:20)	55:20	Obingorné-C. I.	12:—		
dr. Égetőné-Z. M. (14:60)	26:60	Paár Miklós (11:—)	23:—		
Fábián J. Miklós (136:41)	148:41	Paárné-Fazekas P. (40:—)	47:—		
Ferencz József (8:80)	20:80	Padala Jolán (17:90)	29:90		
Fáth Imre	12:—	Patay Ferenc (42:—)	54:—		
dr. Fedora Sándor	12:—	özv. Pápayné-F. J. (55:07)	67:07		
dr. Fodorné-Csanády K.	12:—	Péterffy Katalin (61:10)	72:10		
dr. Fedoráné-Bertalan M.	12:—	v. Pajor Gyula	2:—		
Gáspár János (37:32)	49:32	Pataky Sándor	12:—		
Gyutay István	4:—	Pigniczky Ferenc	12:—		
Györfy Géza (21:60)	33:60	Porkoláb József	12:—		
dr. Györkösné-P. R. (24:14)	36:14	Rátz Elemér (3:20)	15:20		
Györyné-S. M. (15:60)	27:60	Rátz Frigyes (12:—)	12:—		
Horváth Ferenc (5:93)	17:93	Rácz Sándor (100:37)	112:37		
Horváthné-K. F. (44:61)	56:61	Reidlmayer János	12:—		
Helyes Erzsébet	12:—	Ruber Katalin (23:50)	35:50		
Honda János (10:—)	22:—	Sebők Sándor (15:76)	24:76		
Henczai Mária (23:50)	35:50	Schédáné-K. M. (40:14)	46:14		
Hirmler Irma (56:30)	65:30	Schiha József (8:18)	17:18		
Hóász Ilona	12:—	Simek Irén (17:70)	29:70		
Hóász József (85:80)	97:80	Simó Anna (3:80)	15:80		
Hóász Kálmán (129:18)	141:18	Somlayné-Zilahy E. (6:95)	18:95		
Hóász József (23:84)	35:84	dr. Somosné-Sz. J. (5:40)	17:40		
Hóász Géza (57:72)	69:72	Schill János	12:—		
Hóász Piroska (11:76)	23:76	Sembery Imre	12:—		
Hóász Ferenc (12:—)	24:—	Somlyay Kálmán	12:—		
Hóász Blanka (10:10)	17:10	Sebők K. K.	12:—		

Önálló gazdasági népiskolák előfizetési hátraléka

1935. június 18-án.

	1934. és 1935. évről
Csongrád	" " " "
Debrecen	" " " "
Dunaföldvár	" " " "
Eger	" " " "
Fegyvernek	" " " "
Gyoma	" " " "
Hatvan	" " " "
Heves	" " " "
Jászládány	" " " "
Kaba	" " " "
Kalocsa	" " " "
Kiskunfélegyháza	" " " "
Kiskunhalas	" " " "
Komádi	" " " "
Kunszmárton	" " " "
Mezőberény	" " " "
Moson	" " " "
Nagybajom	" " " "
Nádudvar	" " " "
Szeged-Szatymaz	" " " "

Túrkeve, 1935. június 16.

Vrannay Kálmán sk.
főpénztáros.

HÍREK

Előléptetések. A Kormányzó Úr ő főméltósága a világháborúban az átlagon felül teljesített szolgálataik elismeréséül *vitéz Gyutay István, vitéz Mártha Gábor és vitéz Pajor Gyula* emléklapos főhadnagyokat századosokká; *vitéz Bocskói András és Zentay Rezső* emléklapos hadnagyokat pedig főhadnagyokká léptette elő.

Névmagyarosítás. *Wagner Antal, Dégay Emma* kartársnőnk férje, nevét *Mestersházyra* magyarosította.

Miniszteri elismerés. Az idei országos mezőgazdasági kiállításon való sikeres szereplésért és a bemutatott kiváló anyagért VKM. úr egyes önálló gazd. népiskoláknak elismerését fejezte ki, s felhatalmazta az orsz. szakfelügyelőt ezen magas elismerésnek közlésére. Örömmel fogadjuk Miniszter Úr kitüntető figyelmét, mely további buzdításul szolgál iskoláink közérdekű szerepléseihez.

Nyugdíjjárulékok fizetésének kötelezettsége azon tanerőknél, kik 35 éves szolgálatukat betöltötték, már megszűnt. Miután sok tanerőnek harctéri szolgálata van és ezek az évek a rendes nyugdíj évekre is beszámítást nyernek, többen kerülnek abba a helyzetbe, hogy az így számított 35 éves szolgálat után nyugdíjjárulékot többet nem fizetnek, sőt ha túlfizetést eszközöltek, ezt részükre visszatérítik. Ajánljuk ezt a rendelkezést az érdekelt kartársak figyelmébe.

A továbbképző iskolák gyakorlóterülete. Ismeretes, hogy Földmívelésügyi Miniszter úr a községi faiskolák nagyrésznél a gyümölcsészeti üzemet beszüntette. Ennek alapján igen sok községben nemcsak a fákat irtották ki a területről, de a földet is bérbe adták, vagy a jegyzőnek illetményül juttatták. A félreértett rendelkezés miatt a tankötelesek gyakorlati oktatása érzékeny károsodást szenvedett, sőt több helyen teljesen meg is szűnt. Belügy Miniszter úr ezért 139,018/1934. VI. sz. körrendeletével utasította az összes vármegyék alispánjait, hogy mindazon községekben, hol a faiskola gyümölcsészeti üzemet megszüntették, a területet a gazd. irányú továbbképző népiskola részére biztosítsák és a gyakorlati

oktatás céljaira állítsák. Ezen rendelkezésre különösen az iskolalátogatók figyelmét hívjuk fel, mert megkövetelése lehetővé teszi a gyakorlóterületek kezelésében felmerült téves értelmezések kikerülését.

Egy kis statisztika. 1933/34. tanévben hazánkban 1070 gazd. irányú továbbképző népiskola működött, az 1934/35. tanévben számuk 1158-ra emelkedett. Gyarapodás 88 iskola, azaz 8·1 %. A működő 1158 továbbképző népiskolába 69.362 fiú, 70.880 leány, összesen 140,242 tanuló iratkozott be. A mult tanévi 121.008 tanulólétszámmal szemben a gyarapodás 9379 fiú, 9855 leány összesen 19.234 növendék, ami 15·8 %-os emelkedésnek felel meg. Gondolkozhatunk, mily fontos nevelői és oktatói munkát végezhetnek e nagyszámú iskolák a hatalmas tanulóeregüknél. Érdekes, hogy a mult tanévben egy iskolára csak 113, a f. tanévben már 121 növendék esett átlagban.

Érdekes számok. Az idei állami költségvetésbe már felvételre az új tankerületi főigazgatóságok felállításának és szervezésének költsége. Az adatokból közölhetjük az alábbiakat: A már f. évben megszervezendő 8 tankerületi főigazgatón kívül a fogalmazási szakba három tanügyi főtanácsos, 23 tanügyi tanácsos, 28 tanügyi titkár, 27 tanügyi segédtitkár, 28 tanügyi fogalmazó, 28 tanügyi segéd-fogalmazó és 8 gyakornok lesz. Beosztottak: 4 igazgató, 5 igazgatótanár, 15 tanár és 41 tanító. A főigazgatóságok rendes létszáma ezek szerint 210 lesz. Az irodai szakon írnök és gyakornok 4, a kezelési szakon irodatiszt, kezelő és díjnok 37, altiszt és szolga 9 nyer beosztást. Az összes tankerületi főigazgatóságokhoz tehát 260, jórészt eddig is ezeknél működő közszolgálati alkalmazott nyer beosztást, illetve áthelyezést.

Iskolák! Hivatalok! Vállalatok!

Egy leírásról több ezer példány sokszorosítható az

Express gyorsokszorosító

készülékkel, pár fillér költséggel!

Három nagyságban készül és az ára;

levelezőlap nagyságban 28.— P

$\frac{1}{4}$ íves nagyságban 48.— P

$\frac{1}{2}$ íves nagyságban 65.— P

teljes felszereléssel. Felvilágosítás:

JEREMIAS JENŐ, Bpest, Podmaniczky-u. 61.

Főpénztáros közleménye.

Az egyesületi rendes tagok tartozási kimutatása 1935. június 16-i zárlattal, beleszámítva az 1935/6. évi a 12.— Pénzügyi díjat, valamint az időközben történt befizetések és jóváírásokat. A zárjelben levő első szám az ezelőtti, utána következő pedig a jelenlegi tartozást jelenti. Ez a kimutatás egyúttal számlakivonatnak tekintendő.

Alexy Pál (176:33)	187:33	Korompayné-N. I. (3:—)	15:—	Szalay Rózsa (37:69)	49:69
Andor Ferenc	12:—	Krafcsik Gábor (21:46)	33:46	Szijjné-Neubauer M. (29:50)	41:50
Antalóczi Etelka	12:—	Kristófné-P. M. (19:30)	31:30	Szilágyiné-H. E. (42:10)	49:10
Balaton Béla (15:20)	27:20	Kiss Anna	12:—	Szurmó Gizella	12:—
Bathor Margit (6:—)	18:—	Kamenszky Béla	12:—	Szemerédy János	12:—
Bedross Ilona (5:—)	17:—	Kócziánné-Bachó A	11:—	Szabó Sándor	12:—
Belle Lajos (12:45)	24:45	Károlyi László	12:—	Szentirmay Kálmán	12:—
Belle Lajosné (58:19)	70:19	Kurdy Sándor	9:—	Szép László	12:—
dr. Bencsikné-Cs. M. (3:—)	15:—	László Béla (113:96)	125:96	Ticska Izabella (78:43)	85:43
Benke Ferenc (25:—)	37:—	Lehóczky Magdolna (2:—)	12:—	Timár István (25:—)	19:—
Beenády Margit (43:10)	55:10	Lévay Ilona (57:80)	69:80	dr. Topánné-K. T. (32:98)	41:98
Biró Antal (35:05)	47:05	Lávay Irén (11:90)	22:90	Tuboly Jenő (77:34)	89:34
Bors Ignác (119:76)	131:76	Mayherr Mária (12:30)	21:—	Torontáli János (18:—)	30:—
Buday Gusztáv (13:30)	24:30	v. Mártha Gábor (1:75)	13:75	Váradyné-Gaál T. (19:30)	30:30
Böloniné-Kaszap P.	12:—	v. Mártáné-P. I. (4:40)	16:40	Váradyné-Katalin (5:—)	16:—
Balogh Mária	12:—	Márton Lajos (22:60)	34:60	Vásárhelyi Sándor (68:60)	80:60
Brenner József	12:—	Molnár Sándor (15:41)	27:41	Várnay Ilona	12:—
Brennérné-Gebe I.	12:—	Mezei Imre	12:—	Vrannayné-Pozsár J.	12:—
Brózik Dezső	12:—	Mihalik József	12:—	Vrannay Kálmán	12:—
v. Bocsik András	12:—	Medveczkyné-Szabó I.	11:—	Vass János	12:—
Boros Mihály	12:—	Matós István	12:—	Vargha Edith	12:10
Coriáryné-O. A. (26:18)	38:18	Náray Ferenc	12:—	Vigh Franciska	12:—
v. Csapóné-W. P. (17:40)	29:40	Nagy Sándor	12:—	Wagnerné-Dégay E.	11:—
dr. Csicsákné-Sz. (54:34)	65:34	Nagy Bella (179:16)	181:16	Westsik Károly (18:90)	7:90
Csongor Teréz (40:—)	32:—	Nagy Károly (42:95)	54:95	dr. Winterné-V. M. (46:60)	58:60
Czakó József	12:—	Nagyné-Pausch E. (46:06)	48:06	v. Zentay Rezső (18:18)	30:18
Deák Katalin (43:95)	55:96	Nárayné-H. E. (16:62)	28:62	Petrovskyné-Nagy I.	12:—
Domján Etel (12:—)	24:—	Németh Béla (31:70)	43:70		
Döme Sándor	12:—	Novák György (136:40)	148:40		
O' Egán Aloizia (43:20)	55:20	Obingorné-C. I.	12:—		
dr. Égetőné-Z. M. (14:60)	26:60	Paár Miklós (11:—)	23:—		
Fábián J. Miklós (136:41)	148:41	Paárné-Fazekas P. (40:—)	47:—		
Ferencz József (8:80)	20:80	Padala Jolán (17:90)	29:90		
Fáth Imre	12:—	Patay Ferenc (42:—)	54:—		
dr. Fedora Sándor	12:—	özv. Pápayné-F. J. (55:07)	67:07		
dr. Fodorné-Csanády K.	12:—	Péterffy Katalin (61:10)	72:10		
dr. Fedoráné-Bertalan M.	12:—	v. Pajor Gyula	2:—		
Gáspár János (37:32)	49:32	Pataky Sándor	12:—		
v. Gyutay István	4:—	Pigniczky Ferenc	12:—		
Györfy Géza (21:60)	33:60	Porkoláb József	12:—		
özv. Györkösné-P. R. (24:14)	36:14	Rátz Elemér (3:20)	15:20		
Gyulayné-S. M. (15:60)	27:60	Rátz Frigyes (12:—)	12:—		
Horváth Ferenc (5:93)	17:93	Rácz Sándor (100:37)	112:37		
dr. Horváthné-K. F. (44:61)	56:61	Reidlmayer János	12:—		
Helyes Erzsébet	12:—	Ruber Katalin (23:50)	35:50		
Honda János (10:—)	22:—	Sebők Sándor (15:76)	24:76		
Henczai Mária (23:50)	35:50	Schédáné-K. M. (40:14)	46:14		
Hör Irma (56:30)	65:30	Schiha József (8:18)	17:18		
Hóász Ilona	12:—	Simek Irén (17:70)	29:70		
Hóász József (85:80)	97:80	Simó Anna (3:80)	15:80		
Hóász Kálmán (129:18)	141:18	Somlayné-Zilahy E. (6:95)	18:95		
Hopponay József (23:84)	35:84	dr. Somosné-Sz. J. (5:40)	17:40		
Hólmár Géza (57:72)	69:72	Schill János	12:—		
Hóspáthy Piroska (11:76)	23:76	Sembery Imre	12:—		
Hóty Ferenc (12:—)	24:—	Somlyay Kálmán	12:—		
Hóttner Blanka (10:10)	17:10	Sebőkne-Kontsek K.	12:—		

Önálló gazdasági népiskolák előfizetési hátraléka

1935. június 18-án.

Csongrád	1934. és 1935. évről
Debrecen	" " " "
Dunaföldvár	" " " "
Eger	" " " "
Fegyvernek	" " " "
Gyoma	" " " "
Hatvan	" " " "
Heves	" " " "
Jászládány	" " " "
Kaba	" " " "
Kalocsa	" " " "
Kiskunfélegyháza	" " " "
Kiskunhalas	" " " "
Komádi	" " " "
Kunszirmarton	" " " "
Mezőberény	" " " "
Moson	" " " "
Nagybajom	" " " "
Nádudvar	" " " "
Szeged-Szatymaz	" " " "

Túrkeve, 1935. június 16.

Vrannay Kálmán sk.
főpénztáros.

A berettyóújfalui önálló gazdasági népiskola I. fiu osztályának részletes tanmenete.

Kidolgozta: Brózik Dezső, igazgató.

Folytatás.

Hó	Hét	Óra	A tanítás anyagának részletezése Összefoglaló ismétlés	Kapcsolat a többi tárggyal	Szemléltetés, kirándulás, helyi vonatkozás, tanulók gyakorlatai	Megfigyelésre utalás
M Á R C I U S	1	1	A kör, sugár, átmérő, kerület, húr, ív, Ludolf-féle szám.	Az óralap, kerék, nap, hold. Osztási gyakorlat.	Gyakorlat. Virágágy készítés, széna boglya kerülete.	
		2	Postai küldemények. Pénz küldés, befizetési lap, pénzes levél, távirat.	Kereskedelmi élet. Adófizetés, vasuti forgalom.	Gyakorlat. Utalvány, csekk kiállítása.	
		3	Északkeleti Felföld. Erdély.	Sóbányászat. Vereckei szoros. Trianon.	Térkép szemléltetés.	Figyeljétek meg a kőstöt.
		4	Az italok. Ivóvíz, kút, folyóvíz, szódavíz, ásványvizek.	Hazánk fontosabb ásványvizei.	Artézi víz fontossága.	Hogyan készül a szódavíz?
		1	A műtrágyázás célja. Nitrogén, foszfor, kálium, mész.	Németország, Dánia műtrágya fogyasztása. Termés eredménycik.	Kép. Műtrágya termés fokozó hatása. Szemléltetés. Dobinech minimum tonnája.	Hová szórják a fahamut, pernyét?
	2	2	Gyári hulladékok. Korpa, olajpogácsa, moslék, savó.	Malom, olajütő, szeszgyár, cukorgyár, sörgyártás.	E takarmányok értékszám. Korpa hamisítás. Vegykis. állomás.	Hogyan készül az olajpogácsa?
		3	A gyümölcsfák téli ápolása, gondozása.	Tüzelés, mosdás, tisztálkodás. Az állatok takarítása.	Gyakorlat. Hernyózás, száraz ágak eltávolítása. Törzsisztogatás.	Otthon is végezzétek el ezt a munkát.
		4	Melegágy készítés fontossága, célja.	A korai termények értéke. Olasz és külföldi behozatal.	Gyakorlat. Trágyatapasás. A föld elkészítése.	Hová veti anyátok a palántának való magot?
		5	Műtrágyázási kísérlet beállítása.	Kísérletitér területszámítása.	Kísérleti táblák kijelölése.	
	2	1	Egyenes vonalú idomok. Négy- szögök.		Tanterem alakja. A butorzat idomai és ezek lerajzolása.	Milyen alakú a szántótok, udvarotok?
		2	Postai küldemények. Csomag küldés vasuti fuvarleveleken.	Kereskedelmi élet, vasuti forgalom.	Gyakorlat. Szállító levél, vasuti fuvarlevél kiállítása.	Csomag készítés községünkben.
		3	Erdély lakói, városai.	Kolozsvár, Torda, Trianon.	Térkép szemléltetés.	Honnan kapjuk a tűzifát, meszet?
		4	Az alkohol romboló hatása, szív, tüdő, gyomor, agy megbetegedés.	Szeszgyártás. Száraz országok erkölce, munkája. Norvégia, Finnó.	Kép: Józan Péter, részeg Pál. Iszákos és nem iszákos ember szíve. Delirium tremens.	Mit isznak nálunk a részeg emberek?

Hó	Hét	Óra	A tanítás anyagának részletezése Összefoglaló ismétlés	Kapcsolat a többi tárggyal	Szemléltetés, kirándulás, helyi vonatkozás, tanulók gyakorlatai	Megfigyelésre utalás
M Á R C I U S	2	1	Különböző műtrágyák. Foszfor és kálium trágyák.	Vasgyártás. Foszfát kőzetek. Afrika Stassfurti káli művek.	Műtrágyák bemutatása. Kiló percent számítás.	Mit tesz anyátok a csontokkal?
		2	Ivóvíz és só. Itatás, takarmánymész és hatása.	Só denaturálás. Menynyi só kell egy állatnak egy évre, számtan.	Szemléltetés. Denaturált só, Futor bemutatása.	Figyeljétek meg az állatok sózását.
		3	Vadalányok kiültetése.		Gyakorlat. Csemete ültetés.	Tanulóknak kiosztott vadcsemtek ültetése.
		4	A kert talaja és munkái, ásás, forgatás, gereblyezés, töltögetés.	A bolgár kertészek talaj és hely kiválasztása.	Gyakorlat. Kertben ásás, gereblyezés.	Alkalmassé konyhakertek termelésre?
		5	Különböző műtrágyák. Nitrogén trágyák. Péti só, Ammonia, mész salétrom.	Norvégia salétrom gyártása. Savgyártás melléktermékei.	Műtrágyák bemutatva.	Figyeljétek meg a buza buja foltjait.
	3	1	Háromszög. Sokszög, elipszis.	A háromszög oldalainak hossza.	A tető, tűzfal alakja lerajzolása.	
		2	Számla, jegyzék, ennek fontossága.	Bélyegilleték, bizonyító erejük.	Számla, jegyzék kiállítás.	Megőrzik-e számlát, jegyzéket?
		3	Horváth-Szlavonország. Tengerpart lakói, foglalk., városok.	Szt. László, Kálmán kir. szerzeménye. Fiume tengeri kikötő szerepe.	Térkép szemléltetés.	Milyen déli gyümölcsöt árulnak nálunk?
		4	Hogyan élünk? A hosszú élet titka. Munka, pihenés, alvás, szórakozás.	Hasznos könyvek olvasása. Aki nem dolgozik az ne is egyék.	A sport fontossága. Úszás, fürdés, napozás, mértékletesség.	Legtöbb ember magának öngyilkosa miért?
		5	A vetőmag és kellékei. A magvak csirázása.	Csiráztatási százalék számítás.	Szemléltetés. Csiráztatás bemutatása. Triőrözési gyakorlat.	Mindenki csiráztasson 100 szem tengerit?
	3	1	Takarmányok előkészítése, szecskázás, darálás, füllesztés.	Tak. táplálóanyagok feltárása, emészhetőbbé tétele.	Gyakorlat. Istállóban füllesztés, szecskázás.	Miért nem füllesztik apátok a takarm.?
		2	A kert trágyázása. Öntözés keverék trágya.	Bolgárrendszerű öntözés. Amerikai öntözések.	Gyakorlat. Keveréktrágya bemutatása, rostálása.	Hová hordjátok az árnyékszéki trágyát?
		3	Ültetésre alkalmas szőlővesszők és oltványok kellékei.	Szőlő törvényes intézkedések. Szakvány minőség.	Gyakorlat. szőlő előkészítés ültetéshez.	Milyen oltványokat árulnak a piacon? Szakvány minőségük?
		4	Faültetés. Gödör ásás, fák megmetszése, ültetés kivitele.	Tömegtermesztés jelentősége. Kalifornia, Kecskemét.	Gyakorlat. Ültetés, taposás, öntözés, tányérkészítés.	Milyen gyümölcs terem nálunk ujfaluban?
		H u s v é t i s z ú n i d ő				
Április	1	1	Magkiválasztás. Növénynemesítés. Jótulajdonsággal bíró növények szaporítása.	Amerika Manzitoba búzája. Külföld csak az értékest veszi.	Bánkúti 1201, Székács, Hatvani búzák minőségi term.	Milyen búzát, tengerit termel apátok?
		2	Melyik állatnak milyen takarmány való? ló, szarv., sertés, juh.	Az állatok fogazata, gyomor szerkezete.	Hazánk állattenyésztése tájegységekként.	

Hó	Hét	Óra	A tanítás anyagának részletezése Összefoglaló ismétlés	Kapcsolat a többi tárggyal	Szemléltetés, kirándulás, helyi vonatkozás, tanulók gyakorlatai	Megfigyelésre utalás
ÁPRILIS	1	3	A méhek haszna. Méz, viasz. A foglalkozás szépsége.	Régi népek méz és viasz fogyasztása. Viaszgyer- tya, Oltár.	Legelő, rét, tarló ugarai Virágbeporzás jelentő- sége.	Kik közsé- günk nagyobb méhészei?
		4	Az oltáshoz szükséges eszközök és anyagok. Kés, raffia, oltóviasz.	Raffia hazája Mada- gaszkár.	Az eszközök bemuta- tása. Élezés. Oltóviasz készítés.	Használja-e apátok az ol- lókést?
		5	Kerti növények vetése : sorba, szórva.	Magszükséglet ki- mutatása.	Gyakorlat. Ágyak ki- jelölése, vetés.	Mit vetett már eddig édes anyád?
	2	1	A vetés ideje és módja. Mindent a maga idejében.	Szórva, sorba, vetés közötti mag megtaka- ritás kiszámítása.	Gyakorlat. Rostálás, csávázás, konkolyozás.	Mit vetett már édes apád. Ki- kelt-e már a vetés.
		2	Az állatok ápolása, gondozása. Istálló, vakaró, kefe, csutak.	Az ember tisztálkodása. Mosdás, fürdés, fésül- ködés.	Istálló szellőztetés, meszelés. Felszerelési tárgyak.	Mikor volt ólatok legutól- jára meszelve?
		3	A méhcsalád egyedei. Anya, here dolgozóméhek szaporítása.	Egyeduralom. Enge- delmesség, szorgalom.	Gyakorlat. Méh egye- dek bemutatása. Fiasítás.	
		4	Szőlő oltvány készítés, fásoltás, iskolázás.	Kötött talajú borvidé- kek. Tokaj, Szekszárd, Arad, Ménes, Villány.	Gyakorlat. Angol nyel- ves párosítás. Iskolá- zás.	Készítetek otthon metsző- lapot.
		5	Alvó szemzések biztosítócsapra metszése.		Gyakorlat. Biztosító csapra metszés.	
	3	1	Vetésápolás és gondozás. Boro- nálás, kapálás, káros állatok irtása.	Milyen módot ismer- ünk? Haszn. Miért fört. a kapálás. Haj- szállu.	Kép. Hasznos mada- rak bemutat. Búza, lu- cerna fogasolás. Asza- tolás.	Készítsünk madárodut. Ültessünk bokrokat.
		2	Takarmányozás rendje. Etetés, ita- tás, takarm. változtatás.	Rend a lelke minden- nek. Gazda szeme hizlalja a jószágot.	Etetések száma, ideje.	
		3	A méhek tápláléka. Méz, lép, viasz készítés.	Mézelő növények. Virágor.	Szemlélt. Különböző lépek, műlép-készítés.	Figyeljétek meg a méhek virág- por hordását.
		4	Konyhakerti palánta ültetés, ülte- tési módok, 3-as, 4-es, kötés.	Palánta szükséglet ki- számítása.	Gyakorlat. Palánta ül- tetés, öntözés.	Milyen palán- tát ültetett már anyátok?
		5	Oltási gyakorlat.		Gyakorlat. Metszőlap készítés. Héj alá oltás.	Metszőlapot ké- szítetek otthon.
	4	1	Magvak érése, betakarítása. Zöld, viasz, teljes, tulérés, ligetsérés.	Gépi munka fontossága.	Szemlélt. Aratógép, cséplő- gép, szénavágás-ideje, szárítás.	Hogyan csépeltek régén.
		2	Selyemhernyó tenyésztés haszna, kikeltés.	Kina, Olaszország terjedése. Hazánk selyemtenyésztése.	Eperfa ültetés fontossága, A kikeltés gondozása.	Ki a község ki- keltője?
		3	A méhek ellenségei. Betegségei: hasme- nés, pestis, viaszmosoly.	Baktériumok szerepe. Tör- vényes intézkedés.	Gyakorlat. Viaszmosoly be- mutatása. Kénczés.	
		4	A konyhakert berendezése. Kéítés, kút, utak.		Gyakorlat. Iskolai kertben utak tisztítása. Öntözés.	
		5	Szemzések kikötése biztosító csapokhoz.		Gyakorlat. A szemzések ki- kötése biztosító csapokhoz.	

Helyszüke miatt a tananyagbeosztást nem folytatjuk. (Szerk.)